

Suomelle tulee laatia kansallinen syöpästrategia

Suomi tarvitsee kansallisen syöpästrategian ohjaamaan ja parantamaan syövän ehkäisyä, diagnostiikkaa, hoitoa, kuntoutusta ja syöpätutkimusta. Kansallisella syöpästrategialla tarkoitetaan kansallisesti hyväksyttyä, sitovaa dokumenttia syövän ehkäisyn ja hoidon tulevista suuntaviivoista.

Miksi syöpästrategia?

1. Syöpä yleistyy vauhdilla

Uusien syöpätapausten määrän ennustetaan kasvavan liki 30 %:lla vain reilussa kymmenessä vuodessa: nykyisestä noin 35 000 tapauksesta noin 45 000 tapaukseen vuonna 2035. Syöpätapausten lisääntyminen aiheuttaa myös aiempaa enemmän syöpäkuolemia. Samalla yhä useampi syöpäpotilas selviytyy ja moni parantumaton syöpä sairastava elää sairautensa kanssa vuosia. Suomessa elää jo nyt yli 300 000 syövän sairastanutta ihmistä. Määrä lisääntyy koko ajan.

2. Syöpä haastaa terveydenhuollon kestävyden

Syöpäpotilaiden määrän kasvu asettaa haasteen terveydenhuollon kantokyvylle. Oma kysymyksensä on vielä se, että lisääntyvät syöpämäärät keskittyvät iäkkäisiin ihmisiin. Yhä useampi syöpäpotilas on yli 75-vuotias, mahdollisesti valmiiksi monisairas tai hauras.

Samalla syövänhoito kehittyy ja markkinoille tulee koko ajan uusia lääkkeitä. Nämä tuovat paljon uusia mahdollisuuksia. Uudet syöpälääkkeet ovat kuitenkin lähes poikkeuksetta erittäin kalliita, mikä luo oman paineensa terveydenhuollolle ja julkiselle taloudelle.

3. Syöpään liittyy eriarvoisuutta

Ihmiset eivät ole yhdenvertaisessa asemassa syövän edessä. Syöpään liittyy sekä alueellisia että sosio-ekonomisia eroja. Matalammin koulutetut ja vähävaraisemmat ihmiset kuolevat syöpiin yleisemmin kuin koulutetut ja varakkaat. Yhtenäisten hoitosuosittelujen ja -polkujen puute voi aiheuttaa erilaisia hoitokäytäntöjä eri puolilla maata. Harvinaisia syöpiä sairastavat potilaat ovat usein hoitopolkujen osalta hankalammassa asemassa kuin yleistä syöpää sairastavat. Myös lääkkeiden käyttöön- ja korvattavuuskäytännöt voivat eriarvoistaa potilaita.

4. Syöpä uhkaa potilaiden elämänlaatua ja toimintakykyä

Syöpä ja syöpähoidot vaikuttavat merkittävästi potilaan elämänlaatuun ja toimintakykyyn. Hoitojen aikaiset haittavaikutukset ovat yleisiä mutta usein potilaalle jää myös pitkäaikaisia haittoja syövästä tai sen hoidoista. Ikääntyvällä Suomella ei ole varaa siihen, että työikäiset ihmiset joutuvat pois työelämästä hoidettavien ongelmien vuoksi tai ikääntyneiden toimintakyky romahtaa, vaikka sitä voitaisiin potilaan tarpeista lähtevällä psykososiaalisella tuella ja kuntoutuksella ylläpitää.

5. Syöpää voidaan ehkäistä

Jopa 40 % syöivistä voitaisiin ehkäistä ihmisten elintapoihin vaikuttamalla. Avainasemassa ovat tupakka- ja nikotiinituotteet, alkoholi, ravitsemus ja liikkuminen. Terveellisten elintapojen noudattaminen ei ole vain yksilön vastuulla vaan siihen tarvitaan vahvoja yhteiskunnallisia toimia.

7. Syöpä ei ole yksi sairaus

Syöpää voi pitää pikemminkin ilmiönä kuin yhtenä sairautena. Syövän diagnostiikka ja tautien luokittelu kehittyvät jatkuvasti. Syövän monimuotoisuus edellyttää jatkuvaa tutkimusta ja hoitojen kehittämistä, yhä yksilöllisempiä hoitoja. Syövänhoito eriytyy yhä pienempiin kokonaisuuksiin.

6. Syöpää voidaan seuloa

Suomessa on käynnissä kolme valtakunnallista seulontaohjelmaa. Seulontamenetelmät kehittyvät koko ajan, ja tulevaisuudessa mahdollisesti myös muita syöpäsairauksia voidaan seuloa. EU:n komissio hyväksyi joulukuussa 2022 uudet suositukset syöpäseulonnoista. Suomessa on tärkeä kansallisesti linjata seulontaohjelmien tulevaisuudesta.

8. Syöpätutkimus avaa ovia

Suomessa tehtävä syöpätutkimus on erittäin arvokasta suomalaisille syöpäpotilaille: sairaalassa tehtävä tutkimus parantaa hoitotuloksia. Kokeellinen hoito voi myös joskus olla potilaan ainoa toivo. Terveystieteiden tutkimus voi tuoda Suomeen kansainvälistä osaamista ja rahoitusta, jos tutkimuksenteon edellytykset ja infrastruktuuri ovat kunnossa. Aktiivinen tutkimustyö myös osaltaan varmistaa syövänhoidon ammattilaisten tietotaidon ylläpitämisen ja kehittämisen.

9. Syöpästrategiasta on hyviä esimerkkejä maailmalta

Maailman terveysjärjestö WHO on jo 20 vuoden ajan suosittelut kansallisen syöpästrategian laatimista. Sellainen löytyy valta-osasta länsimaita, mm. Ruotsista, Saksasta, Isosta-Britanniasta ja Kanadasta. Myös EU on laatinut oman syövän torjuntasuunnitelmansa, EU Beating Cancer Planin.

10. Syöpästrategia turvaa potilaita ja yhteiskuntaa

Syöpästrategian tavoitteena on ehkäistä syöpätapauksia ja syöpäkuolemia, parantaa potilaiden elämänlaatua sekä varmistaa resurssien paras ja kustannusvaikuttavin käyttö. Nämä ovat välttämättömiä tavoitteita sekä inhimillisesti että terveydenhuollon kestävyyskannalta.

Mikä syöpästrategia?

Kansalliseen syöpästrategiaan kootaan suositukset, joiden avulla syövän ehkäisyä, hoitoa ja tutkimusta kehitetään terveystaloustieteellisesti kestäväällä ja yhdenvertaisuutta edistävällä tavalla. Mikäli syöpästrategia laadittaisiin nyt, se voisi ulottua esimerkiksi vuoteen 2035 saakka.

Syöpästrategian on tarkoitus kattaa koko syöpään liittyvä polku: syövän ehkäisy, syöpäseulonnat, diagnostiikka, syöpähoidot, potilaiden kuntoutumisen tuki ja psykososiaalinen tuki, palliatiivinen hoito ja saattohoito sekä syöpätutkimus. Lisäksi strategiassa paneudutaan henkilöstöä ja infrastruktuuria koskeviin kysymyksiin.

Syöpästrategian tavoitteena on parantaa potilaiden yhdenvertaisuutta ja elämänlaatua. Keskeinen tavoite on myös syöpien ehkäisy sekä syöpäkuolemien vähentäminen.

Esitämme, että hallitusohjelmaan kirjataan seuraavasti:

Laaditaan laajassa yhteistyössä kansallinen syöpästrategia, joka panostaa syöpien ehkäisyyn ja varhaiseen toteamiseen, parantaa Suomessa asuvien syöpäpotilaiden saamaa hoitoa ja kuntoutusta sekä vahvistaa syöpätutkimuksen edellytyksiä. Strategian avulla kehitetään syöpäsairauksien hoitojärjestelmää terveystaloustieteellisesti kestäväällä ja yhdenvertaisuutta edistävällä tavalla.